

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/98/2020
Identifikačné číslo spisu: 1306225257
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1306225257.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I. C. T., bývajúceho v O., T. XXX/XX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 31, IČO: 36 868 221, proti žalovaným 1/ W. J. I. D., bývajúcemu v B., B. X, a 2/ J. D., bývajúcej v B., B. X, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o vzájomnej žalobe o zaplatenie peňažnej sumy, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 9 C 23/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. novembra 2019 sp. zn. 25 Co 2/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 2/2019-1073 z 27. novembra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 9 C 23/2007-970 zo 14. januára 2015 žalobu zamietol. Protinávrh žalovaných 1/ a 2/ o zaplatenie sumy 4.000,- Sk s príslušenstvom zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania v sume 0,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal.

1.1. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav a uviedol, že žalobca ako predávajúci a žalovaní 1/ a 2/ ako kupujúci uzavreli 18. apríla 2005 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva ku kaštieli súpisné č. XX a pozemku parcely registra „C“ č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 9 676 m², zapísaných na liste vlastníctva č. XXX (ďalej len „LV“) pre katastrálne územie C. L. Ž., za kúpnu cenu 3 200.000,- Sk, ktorá mala byť zaplatená v hotovosti v dvoch splátkach, a to v prvej splátke vo výške 5 % dohodnutej kúpnej ceny (t. j. 160.000,- Sk) splatnej v deň podpisu kúpnej zmluvy a v druhej splátke vo výške 95 % dohodnutej kúpnej ceny (t. j. 3 040.000,- Sk) splatnej do 30. novembra 2005. Prvá splátka kúpnej ceny bola žalobcovi zo strany žalovaných riadne uhradená, zaplatenie jej druhej splátky bolo medzi stranami sporné. O jej zaplatení bolo žalobcom vystavené potvrdenie zo 6. októbra 2005, avšak žalobca tvrdil, že ho vystavil žalovanému 1/ v dobrej viere bez reálneho odovzdania zvyšnej časti kúpnej ceny, a to na žiadosť žalovaného 1/, ktorý ho potreboval pre potreby čerpania úveru; žalovaný 1/ mu však zvyšnú časť kúpnej ceny napriek opakovaným ubezpečeniam o jej úhrade doposiaľ nezaplatil. Z tohto dôvodu

žalobca tvrdil, že bol žalovaným 1/ uvedený do omylu, v dôsledku ktorého považoval kúpnu zmluvu za neplatnú podľa § 49a Občianskeho zákonníka. Zároveň dodal, že ak by sa súd s touto argumentáciou nestotožnil, uviedol, že kúpnu zmluvu treba považovať za neplatnú v dôsledku splnenia rozvázovacej podmienky dohodnutej v článku IV bodu 3 kúpnej zmluvy z ktorého vyplýva, že nezaplatením druhej časti (splátky) kúpnej ceny v lehote splatnosti zmluva stráca platnosť.

1.2. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobe žalobcu nebolo možné vyhovieť, pretože nebol zistený žiadny dôvod, ktorý by mal za následok absolútnu či relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy. Konštatoval, že splnenie rozvázovacej podmienky uvedenej v článku IV bodu 3 kúpnej zmluvy tým, že druhá splátka kúpnej ceny nebola žalobcovi riadne a včas uhradená, nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu. V konaní ďalej nebolo zistené, že by predmetná kúpna zmluva zanikla z dôvodu odstúpenia niektorej zmluvnej strany. Napokon kúpnu zmluvu nebolo možné uznať za neplatnú ani v dôsledku omylu žalobcu podľa § 49a v spojení s § 40a Občianskeho zákonníka, ktorý mal byť podľa tvrdenia žalobcu úmyselne vyvolaný ľst'ou žalovaného 1/ spočívajúcej vo výslovnom, avšak vedome nepravdivom ubezpečení o úhrade druhej splátky kúpnej ceny, pretože v konaní nebolo preukázané, že by tento zvyšok kúpnej ceny zaplatený bol, ale takisto nebolo preukázané, že by tento zvyšok kúpnej ceny zaplatený nebol.

1.3. Súd prvej inštancie zamietol protinávrh žalovaných 1/ a 2/, ktorým sa domáhali zaplata 4.000,- Sk istiny s príslušenstvom z dôvodu úhrady správneho poplatku na príslušnej správe katastra žalovanými vo výške 8.000,- Sk. V spore bolo preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ bez súhlasu žalobcu vykonali návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, nevyzvali a ani neupovedomili žalobcu o tom, že takýto návrh podávajú a ani ho nevyzvali na úhradu polovice správneho poplatku vo výške 4.000,- Sk. Z týchto dôvodov nepovažoval jeho dôvodnosť za preukázanú.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu v poradí druhým rozsudkom č. k. 25 Co 2/2019-1073 z 27. novembra 2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o zamietnutí žaloby potvrdil. Výrok o trovách konania vo vzťahu k žalobe zmenil tak, že žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal. Výslovil, že žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. V odôvodnení poukázal na právny záver vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 72/2017-1058 zo 17. októbra 2018, ktorým bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu z 22. júna 2016 sp. zn. 25 Co 635/2015 a vec bola vrátená na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, lebo z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií nevyplývalo, či a ako sa súdy zaoberali existenciou naliehavého právneho záujmu žalobcu, ktorý je predpokladom na vyhovie takejto žalobe; v prípade, že sa touto existenciou nezaoberali, nie je zřejmé prečo. Následne poukázal na skutkový stav, obsah kúpnej zmluvy z 18. apríla 2005, najmä článok IV bod 3 a uviedol, že súd prvej inštancie sa k existencii naliehavého právneho záujmu v dôvodoch svojho rozhodnutia konkrétne nevyjadril a vec meritórne prejednal.

2.2. Odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) k existencii naliehavého právneho záujmu vyslovil právny názor, že nezaplatenie kúpnej ceny alebo jej zvyšku nie je dôvodom neplatnosti kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka, ale zakladá oprávnenie predávajúceho domáhať sa jej zaplata žalobou o splnení povinnosti alebo má právo od kúpnej zmluvy odstúpiť. Pokiaľ žalobca od kúpnej zmluvy neodstúpil, bol oprávnený domáhať sa zaplata zvyšku kúpnej ceny žalobou na plnenie. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca mal k dispozícii iný účinný spôsob ochrany svojho práva. Odvolací súd uzavrel, že na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy nie je zo strany žalobcu daný naliehavý právny záujem a preto žalobe nie je možné vyhovieť. Ďalšie odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnené a dodal, že skutočnosť, či zvyšok kúpnej ceny bol alebo nebol zaplatený a skutočnosť, či konanie žalovaného 1/ možno považovať za nekalé, nebola pre meritórne rozhodnutie významná. Napadnuté rozhodnutie vo veci samej potvrdil ako vecne správne v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

2.3. Výrok o trovách konania zmenil v súlade s § 388 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania proti žalobcovi nepriznal. O nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol

podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 3 a § 262 ods. 1 CSP. Úspešným žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) CSP. Namietal, že nesprávnym procesným postupom súdov oboch nižších inštancií bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, a to tým, že súdy sa vôbec nezaoberali jeho námietkou, že kúpna zmluva zanikla v dôsledku splnenia rozvázovacej podmienky, a preto nemohol žalovať o splnenie povinnosti - o zaplatenie zvyšnej časti kúpnej ceny, keďže už neexistoval právny titul, ktorý by ho na to oprávňoval. Z rovnakého dôvodu nemohol ani odstúpiť od predmetnej kúpnej zmluvy, lebo ak právny úkon už zanikol, niet od čoho odstúpiť. Podľa jeho názoru naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy je daný a predpokladá ho i ustanovenie § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „Katastrálneho zákona“), podľa ktorého ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu, okresný úrad vyznačí stav pred týmto právным úkonom. Požadovaným určením teda nejde len o vyriešenie predbežnej otázky vo vzťahu k otázke, či tu právo je alebo nie je, ale účinne sa ním môže privodiť zlepšenie jeho právneho postavenia. V danom prípade bolo medzi stranami dohodnuté, že v prípade nezaplatenia druhej splátky kúpnej ceny v lehote splatnosti kúpna zmluva stráca platnosť. Toto zmluvné ustanovenie treba považovať za rozvázovaciu podmienku, ktorá bola splnená nezaplatením tejto časti kúpnej ceny a v tom dôsledku zmluva automaticky zanikla. Keďže súdy prejednávajú spor z tohto hľadiska neposudzovali, ich rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci a zároveň sú z hľadiska zákonných požiadaviek kladených na ich odôvodnenie nedostatočné a arbitrárne. Právna otázka automatického zániku zmluvy v dôsledku rozvázovacej podmienky spočívajúcej v nesplnení záväzku zaplatiť dohodnutú kúpnu cenu zjavne nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu dostatočne vyriešená. Navrhol rozsudky súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobe vyhovieť. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

4. Žalovaní 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu pokladajú za vecne správne a namietané dovolacie dôvody za neopodstatnené, pretože zvyšnú časť kúpnej ceny žalobcovi riadne v hotovosti zaplatili a sám žalobca túto skutočnosť potvrdil vystaveným potvrdením. Z toho vyplýva, že k zániku kúpnej zmluvy v dôsledku splnenia rozvázovacej podmienky nedošlo, a preto ju treba považovať za stále platnú a účinnú. Navrhli dovolanie žalobcu odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykána v dovolaní.

12. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

13. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tomto konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

15. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

16. V súvislosti s namietaným nedostatočným odôvodnením napadnutého rozhodnutia a to nevysporiadaním sa s argumentáciou dovolateľa v spore týkajúcou sa dohodnutej rozvázovacej podmienky platnosti kúpnej zmluvy vyplývajúcej z článku IV bodu 3, a tým aj k existencii naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti kúpnej zmluvy, dovolací súd uvádza, že uplatnený dovolací

dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť.

17. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktoré je implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“). Odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu.

18. Aj v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) platí, že riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

19. V preskúmvanej veci súdy nižších inštancií nedostatočne posúdili, či dovolateľ má na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu naliehavý právny záujem. Z obsahu žaloby totiž vyplýva, že ňou nesleduje, aby žalovaným bola uložená povinnosť zaplatiť mu zvyšnú časť kúpnej ceny, ale prostredníctvom nej sa má docieľiť obnovenie vlastníckeho vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam. Žalobca sa zaplataenia zvyšnej časti kúpnej ceny nedomáhal, ale tvrdil, že na ňu už nemá nárok, pretože splnením rozvázovacej podmienky kúpnej zmluvy, z nej vyplývajúce práva a povinnosti zmluvným stranám zanikli (resp. tým, že predmetná zmluva je podľa jeho názoru od počiatku neplatná, takéto oprávnenie mu ani nevzniklo). Uvedené skutkové okolnosti vyplývajú z bodu II žaloby, v ktorom zároveň odôvodnil aj existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení tým, že bez určenia neplatnosti kúpnej zmluvy nemôže byť zapísaný ako vlastníak sporných nehnuteľností v evidencii nehnuteľností.

20. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

21. Pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c) CSP je potrebné preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je, alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný, t. j. jeho právny záujem má určitú intenzitu. Povinnosť žalobcu preukázať naliehavý právny záujem logicky znamená aj to, že žalobca je povinný uviesť v žalobe skutkové tvrdenia o tom, že naliehavý právny záujem je daný a na preukázanie jeho tvrdení je povinný navrhnuť dôkazy. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu (sp. zn. 5 Cdo 120/2017).

22. Žalobný (procesný) nárok sa vo všeobecnosti skladá z dvoch zložiek a to z uvedenia relevantných skutkových okolností týkajúcich sa opísania skutkového deja (causa petendi), z ktorých žalobca vyvodzuje ohrozenie alebo porušenie svojho subjektívneho práva materiálnej povahy. Druhou zložkou je

žalobný návrh (petitum), ktorým žalobca konkretizuje jeho návrh na poskytnutie ochrany špecifickým spôsobom zodpovedajúcim skutkovému deju. Z uvedeného teda vyplýva, že súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke, ktorý je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd je preto povinný skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh (sp. zn. 7 Cdo 268/2019).

23. Vzhľadom na náležité vymedzenie žalobného návrhu dovolateľom, uvedením skutkových okolností, ale aj zdôvodnením existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu, bolo povinnosťou súdov nižších inštancií teda skúmať naliehavý právny záujem nie z hľadiska, či žalobca mal priamo žalovať o splnenie povinnosti, ale z hľadiska toho, či je takáto žaloba postačujúca na to, aby žalobca mohol byť považovaný za vlastníka predmetných nehnuteľností a ako ich vlastník zapísaný v katastri nehnuteľnosti a to i v kontexte ustanovenia § 34 ods. 2 Katastrálneho zákona, podľa ktorého ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo o neplatnosti dobrovoľnej dražby, okresný úrad vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou; to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka.

24. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné a racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. júla 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11).

25. Keďže sa súdy nižších inštancií nezaoberali žalobným návrhom z vyššie uvedených hľadísk, najmä žaloby ako celku posúdením jej obsahu týkajúceho sa skutkového deja v nadväznosti aj na preukázanie naliehavého právneho záujmu, dovolací súd považoval uplatnenú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia za opodstatnenú, a preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vrátil mu vec na ďalšie konanie (§ 450 CSP v spojení s § 390 CSP).

26. Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozhodnutia dovolací súd sa ďalšími uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) CSP v súlade so zásadou hospodárnosti nezaoberal.

27. V ďalšom konaní je úlohou odvolacieho súdu opätovne sa zaoberať existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu v súlade s obsahom žaloby a tvrdenými skutkovými okolnosťami v nej uvedenými v bode II žaloby, z ktorých vyplýva, že v dôsledku rozvázovacej podmienky dojednanej v kúpnej zmluve (v spise na č. I. 5) jej článku IV bodu 3, nezaplatením druhej časti (splátky) kúpnej ceny v lehote splatnosti (do 30. novembra 2005), zmluva stráca platnosť. Napokon aj existenciu naliehavého právneho záujmu je potrebné posúdiť v súlade so skutkovými tvrdeniami žalobcu, ktorý ho odôvodnil tým, že zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti môže dosiahnuť len určením neplatnosti právneho úkonu. V zmysle § 455 CSP je odvolací súd vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu viazaný.

28. O trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom

rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.